

פסחים פא

נטמא טומאת התהום וכו'.

שאלה: בעי רמי בר חמא: כהן המרצה בקרבנותיהן הותרה לו טומאת התהום או לא? מי אמרינן כי גמירי טומאת התהום - בבעלים, בכהן לא גמירי. או דילמא: בזבחה גמירי, לא שנא בכהן ולא שנא בבעלים.

תשובה: אמר רבא: תא שמע, דתני רבי חיאי: **לא אמרו טומאת התהום אלא למת בלבד.**

מת למעוטי מאי - לאו למעוטי טומאת התהום דשרץ?

• ובמאי עסקינן, אי נימא בבעלים, ובמאן? ...

○ אלא לאו בכהן, ושמע מינה: הותרה לו טומאת התהום.

דחיית התשובה: אמר רב יוסף: לא, לעולם בבעלים, ובפסח, ולמעוטי טומאת התהום דזיבה

קושי על הדחייה: וטומאת תהום דזיבה לא מרצה? והתניא, **רבי יוסי אומר: שומרת יום**

כנגד יום ששחטו וזרקו עליה בשני שלה ואחר כך ראתה - אינה אוכלת ופטורה מלעשות

פסח שני.

• מאי טעמא - לאו משום דמרצה ציץ?

תירוץ: אמרי: לא, משום דקסבר רבי יוסי מכאן ולהבא היא מטמאה.

קושי על התירוץ: והתניא, **רבי יוסי אומר: זב בעל שתי ראיות ששחטו וזרקו עליו**

בשביעי שלו ואחר כך ראה, וכן שומרת יום כנגד יום ששחטו וזרקו עליה בשני שלה

ואחר כך ראתה - הרי אלו מטמאין משכב ומושב למפרע, ופטורים מלעשות פסח

שני.

תירוץ: אמרי: מאי **למפרע** - מדרבנן.

חיזוק לתירוץ: ואף רבי אושעיא סבר מטמא למפרע מדרבנן. דאמר

רבי אושעיא אומר: אבל זב שראה בשביעי שלו - סותר את שלפניו.

ואמר ליה רבי יוחנן: לא יסתור אלא יומו! ממה נפשך:

• אי קסבר למפרע הוא מטמא - אפילו כולו נסתור.

• אי קסבר מכאן ולהבא הוא מטמא - יומו נמי לא נסתור!

אלא אימא: לא יסתור ולא יומו. ואמר ליה: רבי יוסי קאי כוותך.

והא רבי יוסי אומר מטמאין משכב ומושב למפרע!

אלא לאו שמע מינה: מטמא למפרע מדרבנן, שמע מינה.

קושי לדברי ר' יוסי: ולרבי יוסי, השתא דאמר מכאן ולהבא הוא מטמא [למת]

בלבד למעוטי מאי? נפשוט מינה דבכהן והותרה לו טומאת התהום!

תירוץ: אמרי: לעולם בבעלים ובפסח, וקסבר: אין שוחטין וזורקין על

טמאי שרץ, ואיצטריך למעוטי.

עוד קושי על דברי ר' יוסי: אלא לרבי יוסי, זבה גמורה היכי משכחת לה?

תירוץ 1: בשופעת.

תירוץ 2: אי בעית אימא: כגון שראתה כל שני בין השמשות.

שאלה על טומאת תהום: בעי רב יוסף: כהן המרצה בתמיד, הותרה לו טומאת התהום או לא?

צדדי השאלה:

• אם תמצא לומר כהן המרצה בקרבנותיהן (של נזיר ועושה פסח) הותרה לו טומאת

התהום, כהן המרצה בתמיד מאי?

○ מי אמרינן כי גמירי טומאת התהום - בפסח, בתמיד לא גמירי.

○ או דילמא: יליף תמיד מפסח?

תשובה 1: אמר רבה: קל וחומר, ומה במקום שלא הותרה לו טומאה ידועה - הותרה לו

טומאת התהום, מקום שהותרה לו טומאה ידועה - אינו דין שהותרה לו טומאת התהום?

דחייה: אמרי: ומי דיינינן קל וחומר מהלכה? והתניא, **אמר לו רבי אליעזר: עקיבא, עצם**

כשעורה - הלכה, רביעית דם - קל וחומר, ואין דנין קל וחומר מהלכה!

תשובה 2: אלא אמר רבא: יליף מועדו מועדו מפסח.

שאלה: וטומאת התהום גופא היכא כתיבא?

פסח	נזיר
רבי שמעון בן לקיש	רבי יוחנן
רבי יוחנן	רבי אלעזר
אמר קרא כדדק כחוקה	אמר קרא וכי ימות את
טומאה נמי בגלוי	עלו - במחורת עליו
מה דרך בגלוי - אף	לכס - במחורת לכס

מאתר הדרן והרבנית מישל כהן פרבר

• hadran.org.il •

קושי על כולם : מיתיבי : אי זהו טומאת התהום - כל שלא הכיר בה אחד בסוף העולם, הכיר בה אחד בסוף העולם - אין זה טומאת התהום.

- לרבי אלעזר דאמר במחזורת עליו עד דידע הוא,
- לרבי יוחנן דאמר לכם במחזורת לכם - עד דידעי בה תרין,
- לרבי שמעון בן לקיש דאמר כדרך - עד דידעי כולי עלמא.

תשובה אחרת : אלא : טומאת התהום הלכתא גמירי לה, וקרא אסמכתא בעלמא.

הגבלה לדין טומאת תהום בפסח ונזיר : אמר מר בר רב אשי :

- לא שנו אלא שנודע לו לאחר זריקה, דכי איזדריק דם - שפיר איזדריק.
  - אבל נודע לו לפני זריקה - לא מרצה.
- דחייה : מיתיבי : המוצא מת מושכב לרחבו של דרך, לתרומה - טמא, לנזיר ועושה פסח - טהור, וכל טמא וטהור להבא הוא.**
- תיקון דברי ההגבלה : אלא אי איתמר הכי איתמר : אמר מר בר רב אשי : לא תימא נודע לו לאחר זריקה הוא דמרצה, אבל נודע לו לפני זריקה לא מרצה, אלא, אפילו נודע לו לפני זריקה - מרצה.**

גופא : המוצא מת מושכב לרחבו של דרך, לתרומה - טמא, לנזיר ועושה פסח - טהור. הגבלות :

- במה דברים אמורים - שאין לו מקום לעבור, אבל יש מקום לעבור - אף לתרומה טהור.
  - במה דברים אמורים - שמצאו שלם, אבל משובר ומפורק - טהור, שמא בין הפרקים עבר. ובקבר, אפילו משובר ומפורק - טמא, מפני שהקבר מצרפו.
  - במה דברים אמורים - במהלך ברגליו, אבל טעון או רכוב - טמא. לפי שמהלך ברגליו אפשר שלא יגע ולא יאהל, אבל טעון או רכוב - אי אפשר שלא יגע ולא יאהל.
  - במה דברים אמורים - בטומאת התהום, אבל בטומאה ידועה - טמא.
- ואי זה היא טומאת התהום - כל שלא הכיר בה אחד בסוף העולם, אבל הכיר בה אחד בסוף העולם - אין זה טומאת התהום.
- מצאו טמון בתבן בעפר ובצורות - הרי זה טומאת התהום.
  - במים באפילה, בנזיקי הסלעים - אין זה טומאת התהום.
- ולא אמרו טומאת התהום אלא למת בלבד.

